

Barnevernkonferansen 2021

Advokat Snorre Nordby
Advokat Ingrid Maria Holm

snn@angelladvokatfirma.no

Tlf. 46 87 35 66

imh@angelladvokatfirma.no

Tlf. 99 60 92 94

angelladvokatfirma

1

Oversikt:

- Ny barnevernslov
  - Oversikt og introduksjon
  - Gjennomgang av utvalgte tema
- Advokatsamarbeid
  - Forholdet til barnevernet som klient
  - Hvordan sikre godt og effektivt samarbeid mellom advokaten og barneverntjenesten

angelladvokatfirma

2

Disposisjon «Ny barnevernslov»

Del 1 – Innledning til tema – lett oppvarming

Del 2 – Generelle bestemmelser / overordnede tema

Del 3 – Saksbehandling og prosess

Del 4 – Akuttvedtak, omsorgsovertakelse, gjenforeningsmålet og samvær

Del 5 – Kompetansekrav

angelladvokatfirma

3

Del 1 – Innledning – lett oppvarming

angelladvokatfirma

4

Ny barnevernslov

- Ny barnevernslov (og litt om barnevernsreformen)
  - Lovendringer fra nyttår i eksisterende lov (reform)
  - Introduksjon – hensyn og målsetninger med ny lov
  - Gjennomgang av sentrale tema og bestemmelser i loven
    - Noe er nytt, noe er oppusset, noe er ommøblert, mye er videreført
    - Bruke loven som bakteppe til å snakke litt om dagsaktuelle tema – hvordan kan loven benyttes allerede nå?
- Den nye loven: lov-2021-06-18-97

angelladvokatfirma

5

Ny barnevernslov:

- Lov om barnevern (Barnevernsloven) vedtatt i Stortinget i juni – kunngjort 18.06.2021.
- Ikke i kraft!
  - Enkelte endringer i eksisterende barnevernlov kommer i **2022** (Barnevernsreformen)
  - Loven trer i kraft
    - «når Kongen bestemmer». → **2023**

angelladvokatfirma

6

Ny barnevernlov - utviklingstrekk

Norsk barnevern og menneskerettighetene

Norge dømt i beten barneverns

Nok en norsk tvangsadopsjonssak avgjort i Menneskerettsdomstolen.

Norge | Barnevern

Menneskerettsdomstolen: Retten til familieliv er krenket i tre nye barnevernssaker

Torsdag ble Norge dømt i tre nye
110 av sakene gjelder innlekkelse i
fosterforeldre. Den tredje saken gj

barnevern

Barnevern gjør Norge til EMD-versting

Vi er langt bak Russland, Tyrkia og Romania, men med 32 saker i 2019 er Norge 9. verst av 47 land i Strasbourg.

Norsk barnevern og menneskerettighetene

- Norge taper alle barnevernssakene

Marius Emberland tror Norge vil bli dømt for menneskerettsbrudd i alle 30 barnevernssaker som fremdeles er til behandling i Strasbourg. Samtidig kommer Norges mann med oppsiktsvekkende beskyldninger mot EMD.

angelladvokatfirma

7

Barnevernloven - utviklingstrekk

- Den Europeiske Menneskerettighetsdomstolen – EMD
- Den Europeiske Menneskerettighetskonvensjonen – EMK
- Staten er part, ikke den enkelte kommune
- Art. 8 rett til familieliv, m.v.
- Art. 6 rett til «fair trial»
- Økt aktivitet i Høyesterett
  - Storkammersaker i 2020

angelladvokatfirma

8

Barnevernloven - utviklingstrekk

- Rettsutviklingen - kort og upresist:
  - Gjenforeningsmålsetningen settes høyt.
  - Krav til forsvarlig beslutningsgrunnlag, begrunnelse og dokumentasjon
  - Hvordan er barnets krav på vern av egen helse og utvikling avveid mot hensynet til familieband.

angelladvokatfirma

9

Barnevernloven - utviklingstrekk

- NB – EMD bekrefter og anerkjenner at omsorgsovertakelser kan være nødvendige – men slår hardere ned på ytterligere inngrep:

The Court thus recognises that the authorities enjoy a wide margin of appreciation in assessing the necessity of taking a child into care. However, a stricter scrutiny is called for in respect of any further limitations, such as restrictions placed by the authorities on parental rights of access, and of any legal safeguards designed to secure an effective protection of the right of parents and children to respect for their family life.

angelladvokatfirma

10

Barnevernloven - utviklingstrekk

- Samfunnsutviklingen for øvrig:
  - Nye familiestrukturer – to hjem – økt formell likestilling av foreldre etter samlivsbrudd
  - Økt anerkjennelse av betydning språklige og kulturelle forhold
  - Ny teknologi skaper nye utfordringer
    - Telefon
    - SoMe
    - → kontakt er mer enn samvær
  - Økt fokus på barnet som eget subjekt

angelladvokatfirma

11

Ny barnevernslov

Kort om prosessen:

Barnevernlovutvalget → NOU 2016: 16 Ny barnevernslov

angelladvokatfirma

12

Ny barnevernslov

- Lovendringer i 2018 – Barnevernloven ble en rettighetslov.
- Nytt høringsnotat i 2019
- Parallelt med dette omfattende rettspraksis fra EMD og senere Høyesterett.
  - Økt fokus på familieband og målsetningen om fremtidig gjenforening
  - Økt fokus på å kvalitetssikre prosessene ved tvangsvedtak
  - Påvirket lovgivningsarbeidet
- Nye høringsnotater 2020
- Barnevernsloven sluttbehandlet i Stortinget i juni 2021

angelladvokatfirma

13

Barnevernsreformen:

- Kommunen får et økt finansieringsansvar for barnevernstiltak
- Kommunene får økt ansvar for fosterhjem
- Tydeliggjøring av statens spesialiserte tilbud
  - «Familiehjemmene» blir «spesialiserte fosterhjem»
  - Tilbud om utredning av omsorgssituasjonen for spe- og småbarn (0-6 år)
  - Tilbud om spesialiserte hjelpetiltak der det kan forhindre plassering (eksempelvis MST)

angelladvokatfirma

14

Barnevernsloven – Hovedlinjer og ambisjoner

- Økt rettighetsfokus – både for barn og foreldre
  - Barnet i sentrum
  - Retten til familieliv
- Økt fokus på forsvarlig saksbehandling
  - Presisering av dokumentasjonsplikten
  - Presisering av krav til beslutningsgrunnlag
- Økt fokus på forebygging/tidlig innsats
- Kompetansekrav for ansatte i barnevernet

angelladvokatfirma

15

Barnevernsloven – Hovedlinjer og ambisjoner

- Mer moderne lov – tilpasset samfunnsendringer som nye familiemønstre, det flerkulturelle Norge m.v.
- Språklige og redaksjonelle endringer → ny struktur

angelladvokatfirma

16

Barnevernsloven - Hovedpunkter

- Ordliste:

- Barnevernloven → Barnevernsloven
- Fylkesnemnda → Barneverns- og helsenemnda
- Nemndsleder → Nemndleder
- Akutt plassering → Akuttvedtak om omsorgsovertakelse

angelladvokatfirma

17

Barnevernsloven - kapittelstruktur

1. Formål, virkeområde og grunnleggende bestemmelser
2. Bekymringsmelding og undesøkelse
3. Hjelpetiltak
4. Akutt tiltak
5. Omsorgsovertakelse, fratakelse av foreldreansvar og adopsjon
6. Atferdstiltak m.m.
7. Samvær og kontakt etter omsorgsovertakelse
8. Oppfølging av barn og foreldre
9. Fosterhjem
10. Barnevernsinstitusjoner m.m.
11. Omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere
12. Saksbehandlingsregler
13. Taushetsplikt m.m.
14. Behandling av saker i barneverns- og helsenemnda
15. Kommunens og barneverntjenestens ansvar og oppgaver
16. Statlig barnevernsmyndighet
17. Statlig tilsyn

angelladvokatfirma

18

Barnevernsloven

- Hensynet til barnets beste er fortsatt det viktigste enkeltmomentet!
- Terskelen for tvangsinngrep er ikke endret!
  - Men styrket krav til kvalitet og dokumentasjon i arbeidet rundt tvangssakene

angelladvokatfirma

19

Del 2 – Generelle bestemmelser / Overordnede tema

angelladvokatfirma

20

Barnevernsloven – Barnets beste

§ 1-3 *Barnets beste*

Ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Barnevernets tiltak skal være til barnets beste. Hva som er til barnets beste må avgjøres etter en konkret vurdering. Barnets mening er et sentralt moment i vurderingen av barnets beste.

angelladvokatfirma

21

Barnevernsloven – Barnets medvirkning

§ 1-4 *Barnets rett til medvirkning*

Et barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven. **Barn har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd.** Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. Barnet skal bli lyttet til, og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

Barn skal informeres om hva opplysninger fra barnet kan brukes til og hvem som kan få innsyn i disse opplysningene. Barnet har rett til å uttale seg før det bestemmes at opplysningene skal deles, og barnets syn skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Et barn kan i møter med barnevernet gis anledning til å ha med seg en person som barnet har særlig tillit til. Tillitspersonen kan pålegges taushetsplikt.

angelladvokatfirma

22

Barnevernsloven – Barnets rett til omsorg, familieliv og beskyttelse

§ 1-5 og § 1-6

- Rett til omsorg og beskyttelse, primært i egen familie
- Tiltak skal ikke være mer inngripende enn nødvendig
- Barn har rett til nødvendige tiltak, når vilkårene er oppfylt.

angelladvokatfirma

23

Barnevernsloven – Kultur, språk og religion

§ 1-8. *Barns kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn*

Barnevernet skal i sitt arbeid ta hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn i alle faser av saken. Samiske barns særskilte rettigheter skal ivaretas.

angelladvokatfirma

24

Barnevernsloven – tidlig innsats

§ 1-10. Tidlig innsats

Barnevernet skal sette inn tiltak tidlig for å forebygge alvorlig omsorgssvikt og atferdsvansker.

angelladvokatfirma

25

Del 3 - Saksbehandling og prosess

angelladvokatfirma

26

Barnevernsloven – Undersøkelse

- Undersøkelse:
  - Videreføring av gjeldende rett med presisering – eget kapittel om bekymringsmeldinger og undersøkelse
    - Tre måneders US-tid som hovedregel
    - Hovedregel om å undersøke barnets *helhetlige omsorgssituasjon og behov*.
    - Lovfesting av adgang til å «henlegge sak med bekymring» for så å gjenoppta innen seks måneder. § 2-5 siste ledd

angelladvokatfirma

27

Barnevernsloven – Undersøkelse

- Undersøkelse:
  - Ny hjemmel for utredning ved foreldre/barn-institusjon § 2-3
    - Når det er nødvendig for å avklare om det er grunnlag for omsorgsovertakelse
    - Gjelder barn fra 0-6 år
    - Adgang for nemnda å beslutte opphold på tvang.
    - Barneverntjenesten kan vedta ved samtykke – men må avklare med Bufetat om tilbudet gis.

angelladvokatfirma

28

Barnevernsloven – Undersøkelse

- Barneverntjenesten skal *alltid* vurdere om foreldrene er part i saken, også når de ikke bor sammen. § 12-2 første ledd
- Barneverntjenesten skal informere foreldre med foreldreansvar om alle vedtak som treffes. § 12-2 andre ledd

angelladvokatfirma

29

Barnevernsloven – Barnets partsrettigheter

§ 12-3. *Barns partsrettigheter*

Barn som har fylt 15 år er part i saken. I saker som gjelder tiltak for barn med atferdsvansker eller tiltak for barn som er utsatt for menneskehandel, er barnet alltid part. For å gjøre partsrettigheter gjeldende må barnet forstå hva saken gjelder.

Barneverns- og helsenemnda kan innvilge et barn under 15 år partsrettigheter dersom hensynet til barnet tilsier det.

angelladvokatfirma

30

Barnevernsloven – Litt om innsyn

§ 12-6. Partenes rett til dokumentinnsyn og unntak fra innsyn for å beskytte barnet

Partene har rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter etter reglene i forvaltningsloven §§ 18 til 19. Partene har rett til å bli forelagt opplysninger, jf. forvaltningsloven § 17.

Partene kan nektes innsyn i sakens dokumenter dersom innsyn kan utsette barnet eller andre personer for fare eller skade. Opplysninger som er holdt tilbake, skal på anmodning gjøres kjent for en representant for parten når ikke særlige grunner taler mot det.

Partene kan nektes innsyn i sakens dokumenter også dersom innsyn kan hindre at barnevernstjenesten kan få gjennomført en undersøkelse etter § 2-2. Begrensningene i innsyn gjelder bare så lenge undersøkelsen pågår.

angelladvokatfirma

31

Barnevernsloven – Journalføringsplikt

- Særskilt bestemmelse om journalplikt i § 12-4
  - Videreføring av gjeldende rett med presiseringer.
  - Skal inneholde
    - Alle vesentlige faktiske opplysninger
    - Alle barnevernsfaglige vurderinger saken bygger på

angelladvokatfirma

32

Barnevernsloven – Bruk av private aktører

- Barneverntjenesten kan få bistand fra private aktører, også når det gjelder oppgaver som innebærer utøvelse av offentlig myndighet. Men ikke:
  - Fungere som barnevernleder eller stedfortreder
  - Treffe avgjørelser og vedtak
  - Representere kommunen i nemnda
  - Velge og godkjenne fosterhjem
  - Utarbeide og evaluere planer

angelladvokatfirma

33

Barnevernsloven – Nytt i nemnda

- Farvel «Fylkesnemnda» - velkommen «Barneverns- og helsenemnda»
- Noen endringer:
  - Nemnda overtar ansvar for oppnevning av tolker – og tar sågar regninga i samme slengen!
  - Nemnda overtar ansvar for utgifter til sakkyndige *når nemnda oppnevner sakkyndig*
  - Mulighet for grundigere behandling av akuttsakene § 14-23
    - Ikke lenger «korte møter»
    - Unntaksregel om at nemnda kan settes med ordinær nemnd – utvidet frist til to uker

angelladvokatfirma

34

Barnevernsloven – Nytt i nemnda forts.

- Samtaleprosess som alternativ har kommet for å bli § 14-14
- Kort om prosessformen:
- Inntrykk så langt?

angelladvokatfirma

35

Barnevernsloven – Sperrefrister for endringssaker

- I dag: 12 måneders sperrefrist for å kreve endringssak om
  - Opphevelse av omsorgsovertakelse
  - Regulering av samvær
- Ny lov:
  - 12 måneders sperrefrist for omsorgssaker
  - 18 måneders sperrefrist for samværsakene

angelladvokatfirma

36

Barnevernsloven – Sperrefrister for endringssaker

- Ny beregning av sperrefristen
- Før: Sperrefristen starter ved siste materielle avgjørelse (vedtak eller dom).
- Nå: Sperrefristen starter ved siste materielle avgjørelse – **eller** endelig avslutning av sak gjennom hevningsbeslutning eller hevningskjennelse.

angelladvokatfirma

37

Barnevernsloven – Sperrefrister for endringssaker

Gammel lov:

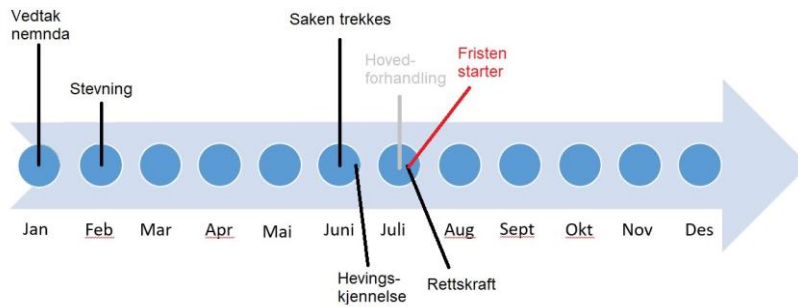

angelladvokatfirma

38

Barnevernsloven – Sperrefrister for endringsaker

Ny lov:

angelladvokatfirma

39

Del 4 – Akuttvedtak, omsorgsovertakelse, gjenforeningsmålsetningen og samvær

angelladvokatfirma

40

Barnevernsloven – Akuttvedtak

- Eget kapittel 4 om akuttiltak
- Videreføring av gjeldende rett, men med presiseringer
- § 4-2 samler akuttbestemmelsene som før var i § 4-6 andre ledd og § 4-9 jf § 4-8 andre ledd.
- § 4-2 gir hjemmel for *akuttvedtak om omsorgsovertakelse*
  - Gir rett til å regulere samvær
  - Kan også fattes der hvor man i dag fatter akuttvedtak etter § 4-8 om flytteforbud

angelladvokatfirma

41

Barnevernsloven – Omsorgsovertakelse

- Ingen materiell endring
  - Ny og oppfreshet hjemmel § 5-1
- Terskelen for omsorgsovertakelse er den samme.

angelladvokatfirma

42

Barnevernsloven – gjenforeningsmålsetningen

- Omsorgsovertakelser er som hovedregel midlertidige tiltak, og målet er gjenforening.
  - EMD har vært særlig tydelig på dette, og norsk praksis har fulgt etter
- Terskel for inngrep og tilbakeføring er uforandret, men målsetningen er fremhevet på flere måter
  - § 1-5 barnets rett til familieliv
  - § 7-2 Samværsreglene
  - § 8-3 krav til systematisk og regelmessig vurdering av omsorgsovertakelsen, og om denne kan oppheves
  - § 12-5 og § 14-20 – Familiebåndene skal alltid vurderes i vedtak

angelladvokatfirma

43

Barnevernsloven – Samvær og kontakt

- Nemnda «skal» fastsette samværsomfang § 7-2
  - Når det foreligger sterke og spesielle grunner, kan samvær falle bort eller sterkt begrenses
- Nemnda «kan» fastsette begrensinger i annen kontakt.
- Nemnda kan stille vilkår – typisk tilsyn, men kan også være andre vilkår, f.eks.
  - Sted for samvær
  - Fosterforeldre til stede

angelladvokatfirma

44

Barnevernsloven – Samvær og kontakt

- Momenter i samværsfastsettelsen § 7-2 andre ledd
  - Skal være en konkret vurdering
  - Hensynet til barnets behov for beskyttelse
  - Hensynet til barnets utvikling
  - Barnets *og foreldrenes* mulighet til å opprettholde og styrke familieband
  - Samvær skal være til barnets beste

angelladvokatfirma

45

Barnevernsloven – Samvær og kontakt

- Særlig om regulering av annen kontakt – ulovfestet område i dag.
  - Telefonkontakt og nettkontakt er ikke det samme i dag som da bvl. ble vedtatt i 1992...
  - Innfortolket i praksis under begrepet «samvær», og antatt at nemnda har anledning til å sette rammer. Dette er slått fast av Høyesterett sist i HR-2020-1967.
    - Begrenses av hva som er rimelig og mulig ut fra barnets alder. SoMe-aldersgrense på 13 år veiledende her.

angelladvokatfirma

46

Barnevernsloven – Samvær og kontakt

- «Den vanskelige kontakten»

angelladvokatfirma

47

Barnevernsloven – Samvær og kontakt

- Mini-case 1:

Ida bor i fosterhjem, etter en nylig avsagt fylkesnemndsvedtak. Det er bekymring hos rus hos mor, mens det hos far er alvorlig bekymring for impuls kontroll, sinneproblematikk og tidligere voldsutøvelse overfor mor. Mor samarbeider med barneverntjenesten, men samarbeidet med far er vanskelig. Han har tidligere fremsatt direkte og indirekte trusler overfor barneverntjenestens ansatte.

Etter plasseringen har far ved to anledninger oppsøkt/truffet Ida utenfor samværsavtaler. En gang når jenta hadde en sykehustime, sto han i resepsjonen og ventet. Far hadde sett på helsenorge.no at Ida hadde time. Når Ida kom, stilte han spørsmål om hva hun skulle der, hva lærerne hennes het, og om hun savnet ham.

En annen gang hadde far oppsøkt Ida på gata, mens hun var på samvær med mor. Mor hadde da forsøkt å få Ida med seg, mens far hadde ropt «Herregud! Hva er det de har gjort med deg, jenta mi» og «Du får lov til å snakke med meg»

Hva kan barneverntjenesten gjøre her?

angelladvokatfirma

48

Barnevernsloven – Samvær og kontakt

Mini-case 2:

Petter (12 år) har bodd 3 år i fosterhjem. Far støtter plasseringen, mens mor har ikke akseptert at gutten bor i fosterhjem, og har fremmet tilbakeføringskrav i to omganger. Petter måtte for 8 måneder siden flytte i nytt fosterhjem. Det tidligere fosterhjemmet sa opp, blant annet under henvisning til at mors innblanding i dagliglivet ble vanskelig.

Det er månedlige samvær (med tilsynsavgang)

Etter noen måneder i nytt fosterhjem, uttrykker fosterforeldrene fortvilelse over guttens kontakt med mor per telefon/nett. Petter har daglig kontakt med mor på sin egen mobiltelefon, og fosterhjemmet opplever at han «snakker sak» i etterkant. Petter kommer med påstander om at fosterforeldrene lyver og påvirker barnevernet. Hvis fosterforeldrene setter grenser som Petter ikke er enig i, ringer han til mor og får støtte. Mor ringer fosterhjemmet og spør hva som foregår.

Fosterhjemmet er i tvil om hvorvidt de kan fortsette oppdraget.

Mor opplyser at det er gutten som ringer til henne, og at hun ikke ringer til han utenfor oppsatte ringetider. Men mor må ta telefonen når gutten ringer. Hun er bekymret for omsorgen han får i fosterhjemmet, og det har formidler. Viktig at gutten får snakke med henne om dette – hun kan ikke avvise ham.

Barneverntjenesten er fortsatt svært bekymret for mors omsorgsevne, og vil ikke tilbakeføre gutten.

Hva kan/bør barneverntjenesten foreta seg her?

angelladvokatfirma

49

Barnevernsloven – Samvær og kontakt

- Den vanskelige kontakten – når kontakt utenfor samvær undergraver formålet med plasseringen

angelladvokatfirma

50

Barnevernsloven – Samvær og kontakt

- Høyesterett om *fosterforeldrenes* adgang til å sette grenser for kontakt:

«de har myndighet til å bestemme over [fosterbarnet] i daglige gjøremål på samme måte som om de var hans foreldre, og hensyntatt [barnets]s alder og modenhet. Det sier seg selv at dette også gjelder [barnets]s tilgang til telefon og datamaskin. Fosterforeldre må, som ledd i den daglige omsorgen for barnet, kunne sette grenser for bruken av sosiale medier og nettspill, og håndheve de aldersgrensene som gjelder for slik bruk

angelladvokatfirma

51

Del 5 – Kompetansekrav

angelladvokatfirma

52

Barnevernsloven - Kompetansekrav

- Hvorfor kompetansekrav
  - Anerkjennelse av den særdeles viktige og krevende jobb som ansatte i barneverntjenesten utfører hver dag.
    - Faglig komplekst arbeid, barnefaglig og juridisk
    - Emosjonelt krevende
  - Viktigheten av legitimitet og omdømme til barneverntjenesten
- Ingen diskreditering av barnevernansatte som ikke innehar de nye kompetansekravene per i dag.

angelladvokatfirma

53

Barnevernsloven - Kompetansekrav

- Lovendring fra 01.01.2022 – men får først betydning fra 01.01.2031
- Hvem omfattes?
  - Ansatte i barneverntjenesten som skal
    - Gjennomgå og vurdere bekymringsmeldinger
    - Gjennomføre undersøkelser
    - Treffe vedtak om hjelpetiltak
    - Forberede nemndssaker
    - Iverksette og følge opp tiltak
  - Barnevernleder og stedfortreder
  - Private aktører og sakkyndige
  - Bufetats personell som skal utrede spe- og småbarns omsorgssituasjon

angelladvokatfirma

54

Barnevernsloven - Kompetansekrav

- Hva kreves?
  - Barnevernfaglig mastergrad eller annen relevant erfaring på tilsvarende nivå
ELLER
  - Relevant bachelorutdanning, *hvis*
    - Det kan dokumenteres minst fire års arbeidserfaring fra barnevernet og
    - Barnevernfaglig eller annen relevant videreutdanning med minst 30 studiepoeng
    - Begge deler må være gjennomført før 01.01.2031.
- Snever dispensasjonsadgang ved rekrutteringsvansker.

angelladvokatfirma

55

Barnevernsloven

Loven finner du på lovdata → [lov-2021-06-18-97](#)

angelladvokatfirma

56